

Båtlaget „Ran” er 60 år i dag

„Ran” var pioneren for organisert seilas i oselverbåten: — „Världens vackraste båt”

I dag feirer båtlaget «Ran» sitt 60 års-jubiläum med en fest på Grand og markerer dermed også at sportsseilasen i oselverbåtene er like gammel. «Ran» er nemlig pioneren her i landet for kappseiling i denne båttype. Opprinnelig en bruksbåt som oselveren var, utmerket den seg likevel ved sin lettroddhet og gode seileregenskaper, en evne som er ytterligere forbedret ved den utvikling som båt og utstyr har gjennomgått etter at den ble tatt i bruk som sportsseiler.

Det hadde nok stund vært holdt kappseilas i slike småbåter før «Ran» så dagens lys for 60 år siden, men datidens båter var ulike i form og utstyr, og det var ikke minst for å skape ordnete forhold i dette som var grunnen til at «Ran» så dagens lys. Det første som i det hele tatt ble bestemt, var nemlig at medlemmene bare kunne delta i seilas med båter av oselvertypen. Ganske snart ble oselveren i folkemunne døpt for «Ranbåter».

Fra spriseil til bermudarigg.

I lagets første tid bruktes spriseil, senere kom gaffelrigget seil, deretter luggerriggen og for en 30—40 år siden innførtes så bermudariggen som slo alle andre rigginger og seiltyper av marken. Og med bermudariggen fikk en også det spisse trekantete storseilet som gjorde både båten vakrere som helhet og samtidig gjorde den mer hurtigseilende, idet det viste seg at det var akkurat deroppe i øverste smale trekanten av seilet at vinden fikk beste presset og øket farten sterkest.

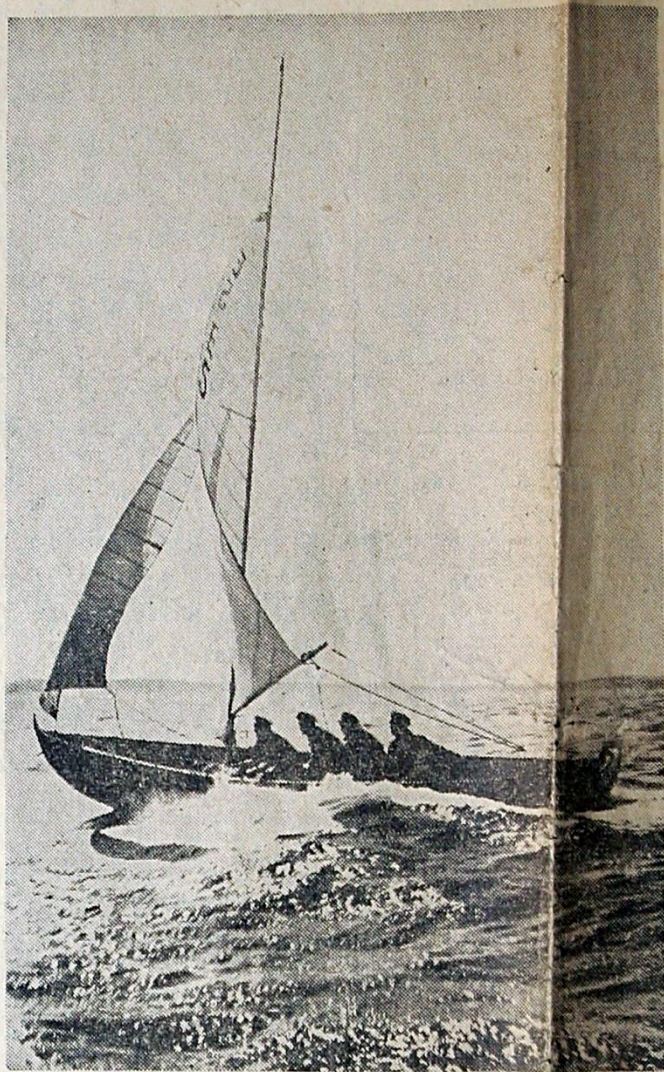
I den første tiden hadde en bare to klasser — færing og seksrøring og uten seilbegrensning. Det gikk 20 år på denne måten, men nå har en som kjent delt disse to klasser opp i en rekke andre konkurranseklasser, alt etter seilarealet størrelse. Jevnt over er seilarealet skåret ned fordi det viste seg at det ikke svarte seg å overdimensjonere seilet. Et eksempel på dette var at en båt som

mannskapet ta støyten og ri på ripen. «Ran»-båtene kan derfor ikke hamle opp med kutterne med deres store kjøl når det må krysses opp mot vinden, men på lens flyter «Ran»-båten som en måse på vannet og rir lett gjennom bølgetoppene uten å bli hindret i farten av noen dyptstikkende blykjøl.

Overalt hvor «Ran»-båten har deltatt i kappseilas, har den vakt sterk beundring for sine fine linjer og seileregenskaper og for den sport det er å seile denne «världens vackraste båt» — som en svensk seiler i sin tid døyte den for.

«Världens vackraste båt».

Første gang «Ran»-båtene deltok utenfor Bergen var ved lagets 30 årsjubileum, da fire båter ble sendt til Oslo og deltok i «Ullbrand»s 4 regattaer, og feiret store triumfer og vakte en oppsikt uten sidestykke. De slo alle sin konkurrenter og viste seg meget hurtigere enn betydelig større kuttere. Således hadde færingen «Fram 2» en dag en seiltid av 2.25.04, mens den beste av 30 kvm-kutterne brukte 2.39.08 på samme distanse, og den beste av 50 kvm-kutterne var bare to minutter hurtigere med sin 35 kvm større seilmengde. «Ran»-båtene har startet år om annet ved regattaer i Göteborg og ved landsregattæne for småbåter, og overalt har vedt seg med sine overlegne seileregenskaper. Særlig landsregattæne i Kragerø og Kristiansand for noen år siden ble en fullsten-

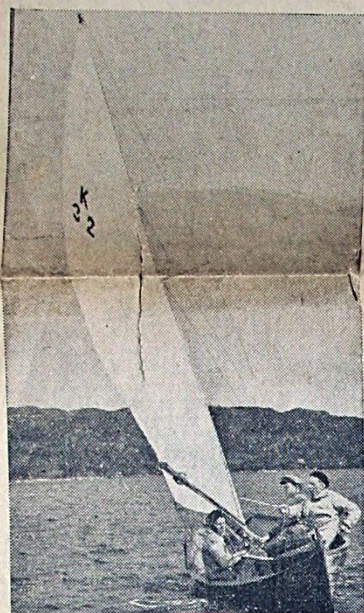

FRISK SEILAS I HJELTEFJORDEN — 15-kv.m. «Torje» stevner mot Rotøy med mannskapet i skarp utkik for evt. båtmanøver.

tene, var å skaffe seg en hytte som mål for helgeturene sine. Allerede i 1903 bygget laget sin første hytte ute i Anglevik ved

dag få seg en færing for omlag 2000 kroner når en gjør litt innsats i form av eget arbeid med utstyret. Fullt ferdig monter

verdimensjoner seilet. Et eksempel på dette var at en båt som

EN «RAN»-BÅT AV I DAG. 10-kvadratmeteren «Sonny» eier Harald Brakstad.

ble rigget med fra 30 til 20 kvadratmeter seilte atskillig hurtigere med den mindre seilfjeringen.

«Ran»-båten krever meget av sin mann, neppe noen annen båttype stiller så store krav til godt sjømannskap, idet mannskapet til dels må overta funksjoner som ellers er tillagt ballast og kjø. Båtene er nemlig bare utstyrt med en kort trekjø og er uten ballast, så skal en få båten riktig opp i vinden må

manøvrering og Kristiansand for noen år siden ble en fullstendig triumf for «Ran»-båtene — eller skal vi si oselverne.

«Ran»-båter på langtur.

At båttypen også til nå kan brukes til havseilas fikk en bevis for under krigen. En slik oselverfjering med 8 kv. seil satte ut fra Ålesund og kom seg over til de britiske øyene med sine flyktninger i god behold. Denne båten ble innkjøpt av den norske stat som et minne om norsk vågemot under krigen og har nå vært på utstilling i London og har nå sin plass i hallen for Vikingskipet i Oslo, der den vesle farkosten står ved siden av Gokstadskipet og forteller sin historie om vår tids viking.

Men allerede før «Ran» ble stiftet hadde oselveren stått sin prøve som langturbåt, og bl. a. foretok brødrene Alfred og Albert Ulvedal sammen med arkitekt Erling Utne en langtur fra Bergen til København sommeren 1888.

Karene kom opp i uver over Boknfjorden, men kom seg vel fram til Stavanger. Karene var ikke mer skvetne av seg enn at de trass i alle advarsler satte ut igjen og rundet det farlige stykke utenfor Jæren og kom seg velberget til København. Disse karene var erfarne seilere og deltok senere i mang en «Ran»-regatta, men var ikke med ved selve stiftelsen.

De som stiftet «Ran»

13. mars 1894 var disse 7 ungdommene: Olaf J. Solaas, som ble lagets første formann, brødrene Giovanni og Martin Larsen som ble henholdsvis sekretær og kasserer i det første styret. Videre var det på møtet: Harald Ekrem (som var forlagsstiller til båtlagets klingende navn), Sigurd Eriksen, F. Rippe, Karl Deiz og C. H. Corneliussen, i hvis hjem stiftelsen fant sted. Av disse er Ekrem ennå i live. Han har i mange år vært bosatt i Mo i Rana og er æresmedlem av laget og følger interessert med i dets ve og vel. Utenom Ekrem har laget nå disse tre æresmedlemmene: A. I. Aaberg, Karsten Wold og Lauritz Kahrs.

På flyttefot.

Det første året leiet «Ran» båt-naust i Sandviken, men flyttet allerede året etter til Dekkeverftet, hvor laget holdt til fram til 1910, da det fikk sin idylliske småbåthavn i Dokken, vis-à-vis Seilforeningens. Den som har opplevd den idylliske tiden i Dokken for kaiens svære massive gølede den, vil alltid minnes stedet som et av de vakreste i byen. Da kaien skulle bygges, måtte «Ran» se seg om etter ny havn og naust. Naust kjøptes så i Sandviken, men båt-havnen var veik for godt. Nå er også naustet solgt, idet Sjøgatens forlengelse krevet sitt.

Hytten i Angleviken.

En ting er å ha naust og båt-havn, men en annen ting som snart ble aktuell for «Ran»-gut-

te som mål for helgeturene sine. Allerede i 1903 bygget laget sin første hytte ute i Anglevik ved sjørenden av Hjeltefjorden. Angleviken ble samlingsstedet for «Ran»-båtene lørdagskveldene hele sommeren igjennom og hytten et populært overnattingssted før en neste dag prøvet båt og seil og mannskap på Hjeltefjordens blå bølger, enten det nå var for turseilas eller regatta. Regattaene i Hjeltefjorden ble overmåte populære og hører til det faste program i «Ran». Hjeltefjorden kan stundom være lumsk når det ryker opp med nordvestkuling, og fritt for havarier har det ikke vært under regattaene derute, men ennå har det ikke hendt at noen har satt livet til ved noen «Ran»-regatta.

Hytten i Angleviken er senere blitt påbygget og modernisert og har nå plass for 60 personer, og til enhver tid står 30 køyer ferdig oppredd. «Ran»-gutter av alle årganger kan se tilbake på mang en koselig lørdagskveld i hytten, der sangen og humøret alltid har vært satt i høysetet. Gode sangkrefter har det aldri vært mangel på i «Ran», og det førte til at det innen laget ble stiftet en sangforening i 1918. Senere er den utskilt fra laget under navnet Mannsangforeningen «Ran» og som sådan blitt kjent langt utover landets grenser, og var for noen år siden på en Amerika-ferd helt vest til vestligste by i Minnesota under ledelse av «Ran»-s æresmedlem Karsten Wold, som kan annet enn bare å seile. Båtlaget har gjennom alle år kunnet glede seg ved en god tilslutning, selv om det her som innen alle lag går i bølgedaler. Glanstid var vel i Dokken, men 60-åringen har fremdeles livskraft og ungdomsmot.

En jubilant med ungdomsmot.

Og i jubileumsåret har det 157 medlemmer og 37 båter. Det er ingen betingelse å eie båt for å kunne bli medlem, det er bruk for mannskap også. Og gutter med sans for sjøen har sine sjanser til å bli med på mang en herlig tur — selv om de ikke er den lykkelige eier av en «Ran»-båt. «Ran»-båten hører til de billigste seilbåttypen vi har. En kan i

2000 kroner når en gjør litt innsats i form av eget arbeid med utstyret. Fullt ferdig monterte blir båtene naturligvis noe dyrere, alt etter hva utstyret krever. En tipp-topp utstyrt seksseier kommer i dag på om lag 4000 kroner som har vært den vanlige prisen på lagets utleingsbåter i de senere år.

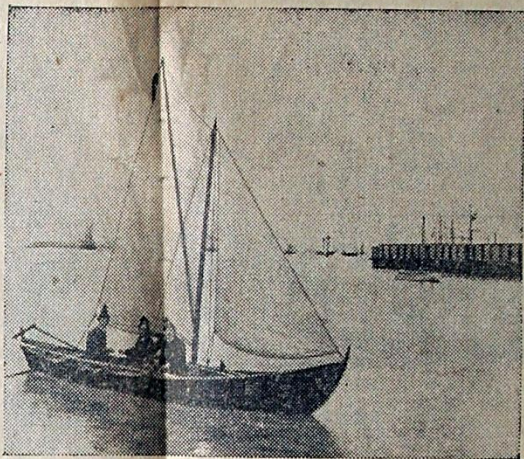
«Ran» feirer jubileumsdagen sin i dag med en fest på Grand og senere ved en tredagers jubileumsregatta i Hjeltefjorden i dagene 9.—11. juni.

Årsmøtet forledes dag bestemte videre at vårrregattaen skal holdes 30. juni og høstregattaen 15. august, og som styrets jubileums-året ble valgt.

Formann, Harald Brakstad, varaformann, Alf Andersen, sekretær, Karl Nordeide, kasserer, Olav Tellevik, materialforvalter, Varamenn: Lars Skistad, Henry Andreassen.

Regattakomite: Victor Larsen, formann, Finn Knudsen, John Kahrs, Otto Nilsen.

Krim.

OSELVER MED SPRISEIL — Bildet som er tatt utenfor «Tre Kroner» i København er av båten som Ulvedalbrødrene og Erl. Utne dro på langtur med i 1888.

Er Døres stekepanne tung?

Skift til LOOK og nyt forskjellen!

Speilegg i LOOK-pannen. Stek det som De pleier, men varm pannen med smør/margarinen godt først. Ta pannen vekk fra platen for eggene er helt ferdig og la dem stoke videre på ettervarmen. Derved sparer De strøm, og eggene blir ikke brent. LOOK-pannen veier bare 1/3 av en jernpanne.

Look er det lette!

Pris: av de 100.000 som har den! Krs 14,90 — 20,70 — 24,40

For lettere transport

OPEL OLYMPIA

Ønsker De en bil som smetter lett og elegant ut og inn gjennom trafikk — som bruker utrolig lite bensin trass stadig start og stopp? Så er det en OPEL OLYMPIA De skal ha. La oss demonstrere vognen for Dem.

Auto 1923

LARS HILLESØ. 29 — TELF. 180 57

GM GENERAL MOTORS